

Trafikutskottets betänkande

1978/79:24

med anledning av propositionen 1978/79:166 om godkännande av IMCO-konvention om upprättande av en internationell organisation för maritima telekommunikationer via satellit (INMARSAT) med därtill anslutande driftöverenskommelse, m. m.

Propositionen

I propositionen 1978/79:166 har regeringen (kommunikationsdepartementet) föreslagit riksdagen att

1. godkänna konventionen om den internationella organisationen för maritima telekommunikationer via satellit (INMARSAT) med därtill anslutande driftöverenskommelse,
2. anta förslaget till lag om ändring i lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall,
3. godkänna de riktlinjer för finansiering som har förordats i propositionen.

I propositionen föreslås att riksdagen godkänner en konvention om upprättande av en internationell organisation för maritima telekommunikationer via satellit (INMARSAT) och en därtill anslutande driftöverenskommelse. Organisationens syfte är att med användning av rymdsatelliter förbättra handelssjöfartens telekommunikationer. – Överenskommelserna i engelsk och fransk originalversion jämte en inom kommunikationsdepartementet upprättad översättning till svenska är som bilagor fogade till propositionen.

Vidare föreslås ändring i lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall.

Lagförslaget

Det vid propositionen fogade lagförslaget har följande lydelse.

Förslag till

Lag om ändring i lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall

Härigenom föreskrivs att bilagan till lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall¹ skall ha nedan angivna lydelse.

Bilaga

Immunitet och/eller privilegier gäller för följande		Tillämplig internationell överenskommelse
Internationella organ	Fysiska personer	
28 Internationella organisationen för maritima telekommunikationer via satellit (INMARSAT)	- - -	Konvention den 3 september 1976 om upprättande av en internationell organisation för maritima telekommunikationer via satellit (INMARSAT)

Denna lag träder i kraft två veckor efter den dag, då lagen enligt uppgift på den utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

¹ Senaste lydelse 1979:9.

Utskottet

Handelssjöfartens behov av telekommunikationer tillgodoses i dag praktiskt taget helt med hjälp av konventionell radiotrafik via kustradiostationer och fartygsradiostationer. Televerket ombesörjer den svenska kustradioverksamheten, som omfattar teletrafik mellan land och fartyg i form av radiotelegram, radiotelefonersamtal, automatisk telexöverföring samt viss icke kommersiell sjöräddnings- och sjösäkerhetskommunikation. För trafik på längre avstånd än ca 250–300 km är man hänvisad till att använda kortvåg. Den konventionella kortvågsradion har emellertid vissa tekniska begränsningar samt därav betingade ekonomiska begränsningar. Trafiken är mycket känslig för störningar. Vidare har den internationella maritima teletrafiken under de senaste årtiondena växt mycket kraftigt. Detta har vållat starkt ökad trängsel på det tillgängliga frekvensutrymmet, vilket fått till följd att långa väntetider har uppstått. Den konventionella maritima radiotrafiken är också dyr och personalkrävande.

I propositionen framhålls att rymdtekniska hjälpmedel kan åstadkomma påtagliga förbättringar av de maritima telekommunikationerna. Detta kan ske bl. a. genom att nya frekvensområden kan användas. Väntetiderna kan kraftigt minskas, den tekniska kvaliteten höjas, den geografiska täckningen påtagligt ökas samt personalbehovet till lands och till sjöss på sikt reduceras. Vidare påtalas att ekonomin i kustradiorörelsen successivt kan förbättras. Förbättrade maritima telekommunikationer sägs även innebära en förbättring av sjösäkerheten samt av sjöfolkets sociala situation.

För att åstadkomma förbättringar i nu berört hänseende föreslås i propositionen att riksdagen godkänner konventionen om den internationella organisationen för maritima telekommunikationer via satellit (INMARSAT) med därtill anslutande driftöverenskommelse. Konventionen och driftöverenskommelsen antogs vid en konferens år 1976 anordnad av Mellanstatliga rådgivande sjöfartsorganisationen (IMCO). Organisationen har till syfte att tillhandahålla en rymdsektor, dvs. en del av ett satellitsystem, bestående av själva satelliterna och tillhörande anläggningar på jorden för styrning och kontroll, för att förbättra de maritima telekommunikationerna och därigenom bidra till bl. a. förbättrad sjösäkerhet.

INMARSAT väntas bli upprättad under sommaren 1979 och beräknas till en början få bortemot 40 stater som medlemmar, däribland världens alla större sjöfartsnationer. Verksamheten skall drivas kommersiellt. Detta innebär att de som använder sig av organisationens trafiktjänster skall betala avgifter som täcker driftkostnaderna och medger återbetalning till medlemsstaterna av tillskjutet kapital jämte ränta. Den svenska andelen av kapitalläskotten beräknas komma att uppgå till högst 22 milj. kr.

Föredraganden framhåller att – under förutsättning att riksdagen godkänner konventionen och den därtill anslutande driftöverenskommelsen – televerket bör bemyndigas att för Sveriges del ingå som part i driftöverens-

kommelsen. Denna blir då gällande för Sverige i och med att konventionen tillträds. När det gäller finansieringen av televerkets kostnader förordas att den i princip sker genom avgifter från dem som använder INMARSAT-systemets tjänster. Den del av INMARSAT:s verksamhet som är hänförlig till sjösäkerhet bör enligt föredraganden för svenskt vidkommande finansieras genom sjöfartsverket i likhet med vad som nu gäller för kustradorörelsen.

Utskottet vill framhålla det angelägna i att åstadkomma förbättringar av de maritima telekommunikationerna. Detta är särskilt viktigt för att förbättra sjösäkerheten och de ombordanställdas sociala situation. Ett svenskt tillträde till den nu berörda konventionen och driftöverenskommelsen synes kunna leda till sådana förbättringar. Den framträdande roll Sverige hittills spelat i det internationella samarbetet på det område som rör telekommunikationer och möjligheten att även framgent påverka framför allt den tekniska, driftsmässiga och ekonomiska utformningen av ett kommunikationssystem för sjöfarten talar också starkt för ett sådant tillträde. Utskottet tillstyrker därför regeringens förslag om godkännande av den ifrågavarande konventionen med därtill anslutande driftöverenskommelse. Vad föredraganden anført angående finansiering av projektet har ej givit utskottet anledning till erinran eller särskilt uttalande. Likaledes tillstyrker utskottet förslaget i propositionen att de privilegier som genom konventionen tillförsäkras INMARSAT tas in i svensk rätt genom ändring i lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall.

Utskottet hemställer

att riksdagen

1. godkänner konventionen om den internationella organisationen för maritima telekommunikationer via satellit (INMARSAT) med därtill anslutande driftöverenskommelse,
2. antar förslaget till lag om ändring i lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall,
3. godkänner de riktlinjer för finansiering som har förordats i propositionen.

Stockholm den 8 maj 1979

På trafikutskottets vägnar

SVEN MELLQVIST

Närvarande: Sven Mellqvist (s), Carl-Wilhelm Lothigius (m), Arne Persson (c), Essen Lindahl (s), Alfred Håkansson (c), Nils Hjorth (s), Runc Torwald (c), Birger Rosqvist (s), Rolf Clarkson (m), Bertil Zachrisson (s), Wiggo Komstedt (m), Margit Sandéhn (s), Eric Rejndell (fp), Sten-Ove Sundström (s) och Stina Eliasson (c).